

*****

Izhaja vsak petek.

Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

*****

NAŠA MOČ

*****

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2—
četrtletna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

*****

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Stev. 16.

V Ljubljani, dne 20. marca 1914.

Leto IX.

Trst, 15. majnika 1914.

»Jugoslovanska Strokovna Zveza« zboruje danes v Trstu in v Škedenju, tržaška okolica. Katoliško slovensko delavstvo ima dolžnost in pravico, da se organizira v svojih organizacijah. Mi katoliški Slovenci ne smemo izgubiti nobenega človeka! To nas je vodilo, da tudi v Trstu in v okolici nismo zanemarili katoliške organizacije Slovencev. Priznavamo, da nam ni na tem, da bi na tržaskih tleh motili takozvano edinjaško sloglo proti Lahom in nemškutarjem, ampak kar je naše, to mora biti združeno v naših Marijinih družbah, v naših izobraževalnih društvih in katoliško slovensko delavstvo mora biti edinole organizirano v naši Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Mi in le mi, t. j. naši duhovniki so ohranili naš jezik našemu rodu. Tistih svobodomiselnih prednikov, ki vodijo svobodomiselnost in tisto tržaško edinjaštvo, so bili nemškutarji in Lahoni, slovenščina je imela in ima še danes v Trstu glavno zavetišče v cerkvah, ravno kakor v tistih časih, ko je našim rojakom na Primorskem, razven Trsta vladal Benečan. Saj takozvana edinjaška gospoda še danes trpi v svojem Balkanu lahovsko in nemškursko postrežbo.

Svojim ljudem smo mi zadnja leta tudi v Trstu ustvarili lepo ljudsko organizacijo. Kakor drugod po Slovenem, tako je tudi na Tržaskem zbiral in zbira v naše organizacije naše ljudi slovenski kaplan. Imena tržaskih kaplanov Čoka, Glaviča, Guština, Piščanca, in drugih gospodov, ki so in ki bodo še naše ljudi v naših organizacijah zbirali, ostanejo neizbrisljiva v spominu katoliškega slovenskega ljudstva. Lepa organizacija imamo hvala Bogu, že na Tržaskem, a jih še ojačimo in izpopolnimo!

Tudi naša Jugoslovanska Strokovna Zveza se je po zaslugi kaplanov Čoka, Guština in Glaviča vtrdila in ustalila na tržaski zemlji ob obalah sinjega Jadranskega Morja. Mirno in tiho se je delalo in ne brez uspeha.

Ne bahamo, samo konstatiramo: skupina služkinj v Trstu, ki se je ustanovila in ki obstaja po zaslugah naših kaplanov Čoka in Guština, je ena najlepših skupin velike katoliško-demokratske slovenske delavske rodbine organizirane v Jugoslovanski Strokovni Zvezi. O tem se zopet danes prepričani. Bilo je pred leti. Imel sem delavsko predavanje v neki sobi. Malo nas je bilo. Danes zborujemo na obnem zboru te vzorne skupine v velikem, lastnem domu, ki je last naših tržaskih organizacij. Lepa, velika, moderna dvorana; lepi društveni prostori. Polna vr-

lih tržaskih katoliških slovenskih služkinj, ki po svojih odbornicah pod predstvom g. Čoka in pod nadzorstvom g. ravnatelja Ferjančiča svojo skupino res vzorno vodijo. Občni zbor je pozdravil i. podnačelnik J. S. Z. Moškerc, nakar se je v najlepšem redu izvršil. Dekleta so sama nastopala in poročala, kakor je to v taki vzorni skupini samobsebi umevno.

V Škedenju pri Trstu je ustanovil kaplan Glavič lepo skupino J. S. Z. Člani so se je tesno oklenili. Načelnštvo J. S. Z. je sklenilo, da priredi za nje socialen tečaj. Spored mu je določila: dopoldne, razvoj J. S. Z. Časopisje. Popoldne kazensko pravo in delavsko zavarovanje. Dopoldne sta predavala odposlanec goriške S. K. S. Z. jurist Besednjak in Moškerc. Popoldne se je imelo predavati o kazenski postavi in pa o delavskem zavarovanju. Dopoldne se je po sporedu predavalo. Na socialen tečaj je prišel popoldne tudi tajnik narodno delav. organizacije, neki mlad fantič. Brandtner se piše, ki je pričel takoj nergati in je nergal toliko časa, dokler mu niso naši ljudje mirno in hladno povedali, da naj s svojimi ljudmi, ki so tudi živjeli, zapusti zborovališče, ker če tega ne stori, ga vun vržejo. Brandt jo je z dolgim nosom odkuril, nakar se je izvedel dnevni red. Mladi Brandt bi bil bolje storil, da bi bil na tečaju ostal, ker bi se bil vsaj kaj naučil, tako pa nima drugega od tečaja, kakor dolg nos. Ko je Brandtner odšel, se je socialni tečaj v polni družbeni sobi nadaljeval ob velikanskem navdušenju zborovalcev in zborovalk. Po uradni delu so pa udeleženci tečaja odločno obsojali čudno in neollikano postopanje Brandtnerjevih 11 tovarišev. Socialen tečaj v Škedenju je bil lep, obrodil bo obilno sadu, epizodica Brandtnerjevega nastopa je zborovalce oživila.

J. S. Z. krepko na Tržaskem naprej!

Jugoslovani in delavstvo.

V nedeljo dopoldne se je vršil v »Ljudskemu Domu« v Ljubljani dobro obiskan delavski shod, ki ga je sklical Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Shod je otvoril zvezin predsednik dr. Zajec, ki je pozdravil navzoče in imenoval za zapisničarja shoda obč. svetnika Tomaža Novaka in gđeno Brate.

Prvi je govoril živahno pozdravljen

drž. in dež. poslanec dr. Jan. Ev. Krek:

Dolgo časa sem željno čakal priložnosti, da bi zopet govoril na delavskem shodu kot je danes. Vzroki so bili raznovrstni, predvsem to, ker je oni temelj, na katerem sloni v prvi vrsti naše socialno delo, široki hrbet slovenskega delavstva, zlasti v Ljubljani. Nedavno sem govoril na delavskem shodu v Črni na Koroškem, odkoder sem prinesel pristrčne pozdrave in globoko prepričanje, kako zdrava je bila misel, ustanoviti Jugoslovansko Strokovno Zvezo. Ni potrebe, dokazovati tega dejstva, kajti le strankarsko sovraštvo je v stanu, zanikavati potrebo Jugoslovanske Strokovne zveze in podirati njeno delo.

Delavstvu stalnega dela!

Predvsem se moramo vprašati, v čem tiči glavna težkoča za zboljšanje delavskih razmer, v čem tiči glavna nevarnost za zboljšanje socialnih vprašanj? Na vseh shodih sem vedno in vedno poudarjal, da je prvo, kar je delavstvu najbolj potrebno, — stalno delo. Samo če je dan ta pogoj, je mogoče izvajati boljše razmere za delavstvo. Kjer pa tega ni, je delavec izročen na milost in nemilost raznim izkoriščevalcem. Kaj pomaže, če danes delavec nekoliko več zasluži, če pa jutri nima dela?! Našemu delavstvu je predvsem treba stalnega dela, vprašanje je le, kje je podlaga zanj in od katerih okoliščin je odvisno.

Avstrijsko-nemška zveza.

Prejšnji teden je zame došla zelo vesela novica iz Francoske. Francoski ministrski predsednik je namreč izrekel besede, da je glavna krivda slabih gospodarskih razmer v Avstriji v prvi vrsti to, ker je preveč tesno zvezana z Nemčijo. Res je, da je Nemčija svojo zvezo z nami izrabljala na ta način, da je svojo industrijo in trgovino dvigala na škodo naše države, ki je izgubljala trge, vsled česar naše delavstvo ni imelo dela in zaslužka. V tej zvezi tiči glavna napaka naše zunanje politike. Na noben način pa ne smemo pustiti, da bi na škodo našega delavstva bogatela nemška država. Od leta 1870. je napredovala Nemčija v toliki meri, da nimamo za ta napredek nobene primere v Evropi. Vzemimo samo Hamburg in Trst. Od l. 1870. je Hamburg napredoval za 30 krat toliko kot je Trst. Samo en podoben zgled imamo, toda izven našega evropskega kontinenta, in ta je Japonska. Nemčija je pri tem prišla do prevlelike ošabnosti, in misel, da je Nemčija vse, da razen nje vse drugo ni nič, je postala zanjo samo nevarna. Saj se še spominjamo nemško-angleških konfliktov, oboroževanje Angležev na morju, in vsi vemo, da Francozi komaj čakajo, da bi napadli Nemčijo. In sedaj je Francoz in Anglež z Rusom zvezan. Nemec pa je sam, tako sam, da nima drugega kot nas, kar je seveda tudi toliko večja nevarnost za nas. Govori se tudi o zvezi Italije z nami, a vsi vemo, da bi Italija v

kakršnemkoli zapletljaju iskala samo svojih koristi, kajti ona stremi za tem, da si pribori naše Primorje. In sedaj, ko se je osnovala Albanija, bo Italijan samo gledal, da nam vzame čim več vpliva v tej novi državi, ker hoče gospodariti v Jadranskem morju. Od tega zaveznika nimamo veliko za pričakovati.

Evropska vojna?

Jaz stojim na stališču, da je za nas Jugoslovane edino mesto v avstrijski državi, kljub vsem prevaram, ki smo jih doslej doživeli od strani avstrijskih vlad. To avstrijsko stališče pa ne sme človeka tako zaslepiti, da bi ne vpošteval nevarnosti, ki obstajajo na vseh straneh. Vzemimo, da bi nastala evropska vojna, o čemur se ne govori kot o stvari, ki bi bila mogoča šele čez 50 ali 100 let, ampak kot o stvari, ki se lahko kmalu zgodi. Nevarnost je tukaj in blizu. Če pritiska Anglež na morju, Francoz od leve, od desne Rus in balkanske države na jugu, potem je gotovo, da bo Italijan skušal uresničiti svoje želje po gospodstvu na Jadranskem morju. In če bi bili Nemčija in Avstrija pobiti, kaj bi bilo? Nemčija bi še obstala, toda Avstrija bi prenehala biti velesila. Na eni strani bi izgubili naše Primorje, meja med Italijo in Avstrijo bi se pomaknila proti severu, na drugi strani bi se pa balkanske države, predvsem Srbija, polastile Bosne in Hercegovine. In v tem slučaju sem prepričan, da bi nas Mažari zapustili, samo da bi rešili sebe, da bi dobili Reko in uničili Hrvatsko. Misel, da bi Srbija dobila kdaj naše pokrajine, je brez podlage, ker bi tega nikdar ne dopustila Italija, ki hoče imeti Primorje in obmorske pokrajine zase. Kot Slovenci in Hrvati bi bili uničeni in Avstrija popolnoma razbita.

Nemčija bi sicer ne prenehala biti velesila kot sem že rekel, toda, ako bi bilo naše Primorje odtrgano od Avstrije, bi bila zaprta pot, ki jo ima Nemčija preko Trsta na Jadransko morje in dalje na jug in vzhod. Njeno blago bi moralo iti dolgo pot po Atlantskem in Sredozemskem morju. Zato lahko rečem z mirnim srcem, da je v korist Nemca, da nas podpre in da zvezo med Slovenci in Hrvati podpira. Ne gre samo za nas, ampak tudi za Nemca, ne samo za nas, temveč tudi za Nemčijo.

Nekdaj in sedaj.

Leta 1867. so nas Prusi natepli na Češkem pri Kraljevem Gradcu. Posledica tega je bila, da smo izgubili lepe rodovitne pokrajine na Laškem. Lansko leto sem potoval s tovarišem dr. Korošcem po teh pokrajinah in tedaj sem ga opozoril, da ni nikjer videti spomina, da so bile kdaj v avstrijski oblasti. Edin spomin na Avstrijo je bil kak spomenik, ki je govoril, da je bil maledetto straniero — prokleti tujec izgnan.

Maščevanje nad Salimo.

Angleški: Ch. Rudy. Slovenski: Dr. J. K.

En razlog, zakaj sta želela zapustiti El Bab, je bil njun veliki strah pred Abdul Safijem. Ta je bil pač Selimin bratranec od materne strani, toda on bi bil, kakor je dejal Mahomet, prodal tudi lastno hčer, ako bi jo bil imel.

»Naj se te le dotakne kakorkoli v svojo lastno pogubo,« je rekel mladenič, »da s tem dokaže, koliko poguma si prilačuje, zagotavljal pa je tudi, da tisti pozabijo na nevarnost, ki so ubežali.

Marsikaj ju je oviralo in bi ju bilo še dalje oviralo, ko bi ne bila prišla nagnagolna do konca.

Bila je poletna noč. Selima je prihitela brez sape k njunemu shajališču — beleinu svetčevemu grobu poleg velike palme. Bila je že pozna. Ko zagleda Mahometa, se mu vzdihovaje vrže v naročje.

»Vse je proč,« zašepne. »Abdul je bil pri mojem očetu in jaz te ne bom več videla. Če bi,« — strese se pri tem, — »bi se kaj strašnega zgodilo obema.«

Vzdihovaje se ga oklene. Precej časa je bilo treba, da jo je mogel potolažiti in potem sta sklenila takoj ubežati. Imela sta iti domov, vzeti svoje male

prihranke in se sniti na določenem mestu na obrežju, kjer je Mahomet vedel za čolnč.

»Zdaj hiti, dragica,« ji reče, »in hodi varno, ker morda pazijo nate. Prej nego v eni uri bova proč in rešena.«

Videl je, kako je izginila v temi, bežeča senca v tmini. Ali bi jo spremljal? Ne, boljše da ne. Morda bi ju kdo opazil! skupaj in potem bi bila igra izgubljena. Ne —

Obstal je. Kaj je bilo to?

Pretrsljiv krik se je začul. Potem molk. Njen glas je bil.

»Jaz pridem,« zakliče in jo ubere proti kraju, odkoder je prišel glas. Tu se mu zaiskri svitlo pred očmi, votlo počti, zaboli ga v glavo in nič več se ne zave.

Ko se zbudi, je bila tema. Nič ne ve, kje je; ves je omoten. Ne more se premakniti. Ležal je na tleh, noge in roke je imel zvezane. Ust ne more ganiti; zamašene ima. Glava ga boli. Počasi se zave. Vse se mu zdi grd san. Toda kje je Selima? Kaj se je zgodilo z njo? Kaj njemu? Kje je? Omoten je moral biti, ko je bežal za deklico. Ali jo je Abdul vjel?

Koliko časa je ležal in poizkušal razkriti skrivnost, ni mogel nikoli povedati. Nazadnje se približajo stopnje in

vrata se nagloma odpro. Dnevna luč se vlije v sobo ali celico, ki je bil v nji in jo napolni s solničnim svitom. Prišel je zamorec, visoke, močne postave, z zverinskim licem. Prinesel je posodo vode in nizke egiptovski stol. Od ledij mu je visel bič.

Mahometu potegne zamašek iz ust in mu potisne vrč z vodo k ustom. Slastno je pii. Jezik mu je bil otekel in ga je silno bolel, pa tudi glava in ledji. Dal mu je hlebček, toda ta ga ni maral. Zamorec se je zarežal.

»Bomo že naredili, da boš jedel, ti pes!« mu pravi. »Ne uideš mi iz rok, sicer je pa še to-le!« in zavihti bič. Nato vzame zopet zamašek, da mu ga iznova zatlači v usta.

»Kje je Silima?« hitro zašepne, preden mu zamorec vzame govorico.

Črnc se zakrohote.

»Ko boš dovolj velik, da to zveš, ti dva namesto enega in potem se je kropovem. Zdaj potrebuje moža, da pazi na njo, ne pa dojenčka.«

Zopet se strašno spači in odide. Vrata se zaloputnejo in Mahomet je bil v temi.

Ur, ki so prišle za tef, ni hotelo biti konca. Ni si mogel prav nič pomagati. Nekje, kje, ni vedel, je bila tudi Selima ravno tako brez moči in skoraj gotovo v

oblasti kakega brezvestnega trgovca s sužnji. Zopet je padel v nezavest. Iz nezvesti se zbudi in začno ga tlačiti strašne misli in muke. Zopet se odpro duri in noter stopi Selima.

Zaklicala je, toda tako izredno mrtvo in brez občutka, kakor samo jutrovec; nihče, ki bi je ne poznal tako dobro, kakor jo je Mahomet, bi ne bil vedel, da je močno razburjena. On se pa ni motil, in ko je govorila, je spoznal, da ji besede padajo z ustnic, ne pa iz srca. Še več: videl je dobro solze v njenih očeh in samo iz velikega samozatajevanja jih je zadrževala, da se ji niso vllile po mehkih licih.

»Mahomet,« pravi počasi, spustivši se na kolena poleg ležečega mladeniča, s koncem šala zakriva izprva svoja usta, »pozabi name. Nikoli ne morem biti tvoja žena. Odpovedujem ti — najino ljubezen.«

Ko mu to reče, zadene spodnji del šala njegovo roko in ravno takrat mu jo njena drobna ročica, skrita pod šalom, krepko stisne. Za trenotje se vjamejo njune oči in za solznim zavojem zagleda Mahomet svitlo luč velike bolesti, velike, neumljive ljubezni. Poizkusi se osvoboditi, dotakniti se je, govoriti z njo, ko jo trd glas pokliče skozi vrata. Obstoji in šal ji pade od čela. Bil je

Ko je vladala Avstrija v teh pokrajinah, so imeli tudi nemške šole in vsi učni zavodi so bili nemški. Danes pa ne zna nemško nihče več, k večjemu kak portir. Takrat so tudi bili Lahi, ki so bili Avstriji prijazni in ki so radi nemškutarili, danes je pa po 40 letih nemštvo tam doli popolnoma pozabljeno. Kje je vzrok? Nemci so mislili, da bodo pridobili te kraje s svojo kulturo na ta način kot delajo to tudi pri nas. Ako bi se pri nas zgodilo kaj podobnega kot se je s severnolaskimi deželami, sem prepričan, da bi se kaj enakega dogodilo tudi v teku 40 let. Naj bi se razna nemškutarska gnezda na Štajerskem in Koroškem — pravijo, da so tudi še v Ljubljani nemškutarji — odtrgala od Avstrije, prej kot v 40 letih bi ne bilo v njih sledu o nemštvu. Ko začne enkrat delati meč po kartah meje, mine to, kar je bilo prej v tisočih letih nemogoče.

Oglejmo si, kakšne so bile razmere leta 1867. Dolga je bilo veliko in da bi cesar uredil notranje državne razmere, se je spravil z Mažari in nastal je dualizem. Ko so bile notranje državne razmere urejene, je začelo prihajati s Francoskega in Angleškega toliko denarja v našo državo, da ga je bilo preveč, da je takorekoč lahko vsak baraba osnoval kako akcijsko družbo, vsled česar je prišlo leta 1873. tudi do kraha. Ta denar je bil takrat jako poceni in takrat se še ni ničesar čulo o izseljevanju, o Amerikancih itd. Doma je bilo kruha dovolj, industrija se je razvijala, delavcev je primanjkovalo in takrat so pričeli privrati prihajati laški delavci k nam. Francoz je takrat rekel: Prus ne bo po teh dogodkih pomagal Avstriji in tudi sam rabi denar; mir je zagotovljen in svoj denar lahko sedaj nalozim v Avstriji. Zaradi tega smo imeli denarja dovolj.

In sedaj v zadnjih letih? Stavbna industrija in vse, kar je ž njo v zvezi, je na tleh. Nobenega zaslužka ni. Ljudje je dovolj za delo, ki ga pa ni bilo, ker je denarja manjkalo. Banke so ga spravljale, ker so se bale vojske. Denar je postal silno drag. Tukaj omenjam, da davki ne škodujejo deželi, škodi pa drag denar in zato je treba urediti politiko tako, da je uspešen gospodarski razvoj mogoč. Italija ima več davkov kot naša država, a pri njej vlada notranji red in industrija napreduje. Poudariti moram tudi to, da so bili lansko leto na Nemškem tudi socialni demokrati za to, da se dovoli na leto ogromno vsoto 1000 milijonov mark davkov za vojaštvo, ker so vedeli, da bi zmanjkalo dela, ako pride do vojne.

Poleg stavbne industrije je tudi tekstilna industrija na psu, kar čutijo vse predilnice pri nas, zlasti pa še na Češkem. In vsa industrija, ki je ž njo v zvezi, je padla. Železna industrija, ki je tako trdna, je tudi bila v severnih krajih nekaj časa v težkih razmerah. Prezreti pa tudi ne smemo, da izhaja velik del hujkanja za vojno od onih, ki bi radi zaslužili pri kanonih in bojnih ladjah.

Posledica nazadovanja industrije je bila brezposelnost med delavstvom in ako bi se to imelo ponavljati, bi prišlo do še žalostnejših razmer.

Kaj hočemo?

Končno se moramo vprašati, kaj je naša zahteva, da bo moglo delavstvo živeti? Prvič je treba, da se naša zunanja politika izpremeni v prijateljstvu s Francijo, ki ima denar, in z Rusom, da bomo imeli mir, da ne bo vsako rogoviljenje Srbov veljalo ras stotine milijonov.

Drugič je treba napraviti v notranji politiki red in predvsem dati Slovencem in Hrvatom to, kar jim gre, namreč skupno domovino. Ako mi tukaj na jugu ne bomo močni, potem je Avstrija sama v nevarnosti. Zato je tudi za Nemca potrebno, da je močno jugoslovanstvo. Le z združenjem

zadnji pogled, ki ga je imel od nje in zdelo se mu je, da je njena lepota tekonoči obledela in da je skrb zarisala vanjo svoja znamenja.

»Z Bogom!«

Komaj je šepnila to besedo, — on se je poizkušal osvoboditi, da bi govoril ž njo, pa je šla.

Dolge, srce pretresujoče ure so prišle. Potem se je zopet vsula svetloba v sobo in tu je vstopil Abdul Saffi. Mirno je stal pred svojo žrtvijo in se zaničljivo smejala.

Suženjski trgovec se sklone doli in potipal mišice njegovih rok in nog.

»Precej dobim zate na trgu,« se norčuje potem pa pristavi burno: »Ti si hotel ubežati s Selimo, kaj ne? Ha, ha! Na tole in tole in tole!« Pri tem ga je ponovno udaril po obrazu. »V drugo ne boš več uhajal ž njo, pes! Ona bo sužnja v moji hiši in ko bom tebe prodal, prodam tudi njo.«

V Mahometu je vrelo ob surovih besedah in lopovskih udarcih. Toda ni si mogel pomagati, in ko je poizkušal se osvoboditi, se s tem samo zabaval svojega trinoga.

»Ti kušar!« je zarohnel. »Rad bi bil imel golobico. Ha, ha«

Nato ga je zapustil.

jugoslovanskih dežel je dana podlaga, da ta lepa zemlja postane ena najbogatejših v Evropi. Danes imamo v Slavoniji in na Hrvaškem kraje, kjer biva živina in ljudje skupaj pod eno streho, kjer vlada največja beda, in tudi pri nas imamo delavstvo, ki stanuje v domovih, kjer gospodari jetika, ki pobira rod za rodom. Na drugi strani pa imamo vse pogoje za življenje, predvsem za poljedelstvo. V Slavoniji in Bosni imamo tako rodovitno zemljo, da je niti gnojiti ni treba, in tudi za živinorejo imamo najlepše kraje s svojimi planinami. Živinoreja ima pri nas v slovenskem ozemlju dovolj pogojev za svoj razvoj, da bi lahko popolnoma ustrezala našim potrebam in da bi nihče nikdar ne prišel na misel, da bi hodil živino drugam kupovat. V naši zemlji imamo dovolj premoga, razne rude, tudi železne rude, ki se pa ne izrablja, ker je vsa železna industrija pomaknjena proti severu, pri nas pa ni ljudi, ki bi se hoteli lotiti tega in ni denarja. Največji pogoj za gospodarski razvoj pa je ta, da se razvija od Trsta do Kotora naše morje, ki ima ob obrežju polno pripravnih krajev za pristanišča. In za tem morjem stanuje ljudstvo, ki nima solda, so ljudje, ki kruha ne poznajo. Ali mora to biti? Sedaj seveda. Kdo pa je kriv tega, kdo odločuje, da so take razmere? Mažar odločuje v Bosni, ki je pa pravzaprav država zase. Potem imamo avstrijsko državo, ogrsko in tudi Hrvatsko in Slavonijo moramo pravzaprav šteti kot posebno državo. Torej imamo v naši monarhiji 4 države, med katere je razdeljen jugoslovanski narod. Potem imamo pa še posamezne dežele: Dalmacijo, Istro, Goriško, Trst — kjer povsod gospodari nad pretežno slovansko večino Lahi —, Koroško, Štajersko, — ker so Slovenci izročeni nemški samovolji, — in Kranjsko. Sedem dežel! Mi vidimo, da je nemogoče to ljudstvo voditi enotno. Vzemimo pa, da bi bila naša dežela res lepo skupaj zvezana, potem bi bila lahka reč, dvigniti jo; naši ljudje bi imeli potem dovolj kruha in jela. Kaj pa nam pomaže sedaj morje, če pa nimamo ničesar, da bi vozili po nem? Mi tukaj na jugu moramo dobiti samostojnost, da se bodo dvignili naši kraji in da bo zagotovljen državni njen obstoj.

Tretja naša zahteva se tiče brezposelnosti. Moja misel je: **Vsa podjetja, ki so kartelirana, morajo ob časih, ko imajo dobičke, dati en del na stran, da dajo delavcu podporo, kadar nima dela.** Ako se mora v pametnih podjetjih dati na stran za stroje, za poslopja, se mora dati tudi za delavca. To je zahteva, ki se jo mora izpolniti na gotov način.

Zahteva delavstva po boljših razmerah so dosegljive, ako mu je zagotovljeno stalno delo. Zato so te stvari, ki sem jih povedal, v tesni zvezi z delavstvom. Seliti se, je težko in tudi tisti, ki sanjajo, da nas bo Srb rešil, se hudo motijo. Seliti se iz ene države v drugo, velja mnogo. Ako preneha naša država, je gotovo, da izginejo tudi Slovenci s sveta.

Iz vsega tega sledi, da je Jugoslovanska Strokovna Zveza prava organizacija, ker smo na stališču, da se moramo mi sami prej tesno združiti, ako hočemo sodelovati pri ustanovitvi boljše bodočnosti našega ljudstva. **Mi zahtevamo samostojnost vsakemu narodu, predvsem pa nam na jugu.** Ali ni oslarija, da je pri nas v Avstriji vse odvisno od češko-nemških sporov, o čemer sem že govoril v deželni zborni? Navsezadnje, ako se Avstrija odtrga od Češke, bo še živela, ako pa bo odtrgana od morja, bo umrla kot velesila. **Red se ne bo napravil prej, dokler se ne da hrvaškemu in slovenskemu narodu skupna samostojna domovina!**

Stvari, ki sem jih danes povedal, so že take, da jih sedaj tudi drugi ponavljajo. O tem sem že leta 1908. ob tedanji krizi govoril v deželni zborni in reči moram, da sem nekoliko ponosen na to, da smo prvi bili mi, ki smo dvignili besedo za samostojnost hrvaško-slovenske domovine. Zato s preziranjem gledam na one, ki delajo politiko od danes na jutri. Tu gre predvsem za vprašanje kruha, za katero je treba predvsem treznega, premišljenega dela; navdušenje bo že samo od sebe prišlo.

Krščanska politika je potrebna!

Naši Jugoslovanski Strokovni Zvezi očitajo nasprotniki, da je »klerikalna«. Rečem pa: Ako bi naša država delala »klerikalno«, to je katoliško politiko, kot jo je do časov Marije Terezije, potem bi bila naša država danes prva v Evropi, kajti takrat je imela namen, vreči Turka iz Evrope in osvoboditi krščanske narode. Naš cesar bi bil kralj Srbije in Balkan bi bil naš. Ali ni smešno dejstvo, da je zunanji minister Berchtold ob izbruhu balkanske vojne govoril, da mora ostati na Balkanu status quo, naj izpade vojna kakor hoče, a potem, ko so Srbi in Bulgari zmagali, je bil status quo vendar žalostno pokopan. Branili smo Turka, zato smo dobili tudi po grbi. Ako bi naša država res delala krščansko politiko, bi bile druge razmere. Še sedaj bi bilo boljše, da bi se delala taka politika, ker bi pridobili zaupanje balkanskih narodov. In gotovo, da bi marsikak Srb rekel: »E, vendar je boljše v Avstriji,

močna, velika država, urejene razmere ima.« Razkolnemu delu isto samostojnost kot katolištemu! Če bi to bilo, bi se nam ne bilo treba bati Srbov. Saj je tudi za Srba težko, da mora dati vse, kar ima, za vojaštvo. Saj doli v Bitolju in drugih mestih novoosvojenih pokrajin je že sedaj dražje življenje kot pri nas! Ako bi imeli samostojno Hrvaško z neprikrajsanimi pravicami, potem bi tudi marsikak Srb govoril: »A, tam je dobro!« Potem bi se lahko rešilo tudi srbsko vprašanje, a pod okvirjem Avstrije. Sedaj so se pa ozirali samo na Turka in odtod žalostne razmere!

Državni zbor. — Na delo!

Končno moram tudi omeniti, da zaveda o splošnem starostnem zavarovanju napreduje, četudi počasi. Bolezni, ki jih ima državni zbor, so v zvezi z ustavnimi razmerami. Pri vseh velikih stvareh govorim zraven vedno Mažar in gotovo je, da se od sedanjega državnega zbora ne sme veliko pričakovati. Povdariti pa moram še sledeče: Naš vladar je leta 1867. prisegel, da bo držal mažarsko ustavo v dobri misli, da bo državo notranje pomiril. Položaj je prisego in od njega ni pričakovati, da bi ne držal viteško dane besede. Držal jo je do sedaj in jo bo do smrti. To je treba upoštevati in zato je treba pripravljati novi čas, ne z revolucionarnim kričanjem, ampak s trezno, krepko organizacijo, ki ne more imeti nobene druge podlage, kakršno ima naša Jugoslovanska Strokovna Zveza, namreč krščansko.

Govor dr. Kreka je bil sprejet z velikim navdušenjem in odobravanjem.

× × ×

Nato je govoril predsednik J. S. Z.

deželni odbornik dr. Zajec,

ki je poudarjal, da vidimo v dr. Krekovih besedah boljšo prihodnost slovenskega ljudstva in delavstva. Jugoslovanska Strokovna Zveza, ustanovljena in zamišljena od dr. Kreka, deluje šele štiri leta in lahko rečemo, da je mnogo storila v korist delavstva, več kot vsaka druga organizacija. Sicer so skušali podirati njeno delo socialni demokrati, ki so se vezali kot znano z liberalci in judi, toda to je ni oviralo v njenem napredku. Tudi v težavnih časih, ki jih je doživelo delavstvo v zadnji dobi, je Jugoslovanska Strokovna Zveza vršila svojo dolžnost. Steje že do 5000 članov in tudi nekaj denarja ima že na strani. Navdušenje ob njeni ustanovitvi se ni poglelo. Za vsakega delavca je ponos biti član te organizacije. Socialni demokrati, ki vedno capljajo za liberalci, se zaletujejo tudi v deželni odbor kranjski. Res pa je, da je bila edina Kranjska, ko je povsod delo počivalo, ki je izvrševala velika dela in podjetja, ki so nudila številnemu delavstvu zaslužka. Deželne finance smo morali urediti, ker le na tej podlagi je mogoče uspešno gospodarsko, kulturno in socialno delo v deželi. Socialni demokrati so seveda silno komodni. Povsod nastopajo in zahtevajo za vsako malenkost denar zase, a proti davkom vedno vpijejo. Deželni finančni načrt je tudi popolnoma demokratičen, ker vsebuje diferenciranje davkov. Z denarjem, ki ga bo industrija več plačala, bo mogla dežela izvrševati velike socialne stvari, ki bodo tudi koristile delavstvu. Ni res, da smo sovražniki take industrije — kakršno hočejo liberalci in nemški judje, ki hočejo delavca trpina izžmeti le kot citrono. Veliko bo lahko dežela storila sedaj v zadevi delavskega stanovanjskega vprašanja in da bo deželna klavnica delavstvu v veliko korist, je gotovo. Užltina na meso se je zvišala za 1 vinar, a mesarji bodo gotovo to izrabili v škodo konzumenta in neprimerno podražili meso. V tej zadevi bo deželna klavnica veliko koristila. Mi pa pojdemo navdušeno naprej na delo za našo organizacijo, za Jugoslovansko Strokovno Zvezo!

Nato je še dr. Mohorič priporočal zborovalcem, naj razširjajo delavsko časopisje ter poudarjal potrebo, da se podobni shodi večkrat vrše. Pozivljaj je navzoče k čim trdnjejši organizaciji, ker bodo prišli časi, ko bo treba braniti delavske koristi na vseh poljih.

Dr. Krek pozdravlja misel, da naj bi se delavski shodi pogostoma vršili. K vprašanju o zvišanju deželnih doli klad pravi, da bo gledal na to, da se noben vinar delavskih doklad ne bo porabil za drugo kot za delavske potrebe. Toda dežela mora dati tudi nekaj več, ne samo to, kar dobi od delavca. Namen deželne fin. načrta je bil, vse stroške pokriti iz dohodkov in dati vsako leto na stran gotovo vsoto za čas sile. Iz teh prihrankov bi se lahko dal zlasti poceni denar za zgradbo delavskih stanovanj. Kar se tiče užltine, je stvar ta, da bi imeli le gostilničarji in mesarji dobiček, ako bi se zvišala za manjšo vsoto. Sicer je pa užltina na vino davek, ki se ga lahko plača ali pa

ne, kakor kdo hoče. Potreba pa je, da izdelamo delavski program v zadevi zahtev napram deželi. Končno govornik še enkrat povdarja, da se ne sme noben vinar delavskih doklad porabiti drugam kot za delavske namene. — Ta izvajanja so bila navdušeno sprejeta.

Nato se je shod zaključil.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Gorje. Dne 19. t. m. se bo vršil v cerkveni dvorani zaupen sestanek slovenskega kršč. socialnega delavstva. Poroča dr. poslanec Piber o delu in drž. zboru in tov. Slamnik o delovanju J. S. Z.

Sava. Skupina J. S. Z. Sava sklicuje vse odbornike in zaupnike h glavni seji v nedeljo, dne 22. marca t. l. ob 3. uri popoldne v Delavskem Domu na Savi. Vsi zaupniki naj se gotovo udeležijo tega važnega sestanka.

Skupina Jugoslovanska Strokovna Zveze v Gradcu priredi delavski shod, kateri se vrši v nedeljo dne 29. marca ob 4. uri popoldne v prostorih Slov. kat. izobr. društva »Kres«, Prokopigasse št. 12. Na shodu govori okrožni predsednik gosp. Franjo Žebot in tajnik g. Vekoslav Zajc. Ob tej priliki vabimo vse naše graške Slovence in Slovenke, da se tega za nas graško delavstvo zelo važnega shoda gotovo udeležijo. Vabimo tudi vse slovenske delavce iz Zgornjega in srednjega Štajerja, da se v večjem številu odzovejo našemu povabilu. Slovenski delavec in delavka! Dne 29. marca je naš dan. Pokažimo v resnici, da se zavedamo svojih pravic ter agitirajmo med znanci do takrat na svidenje!

Jugoslovanska Strokovna Zveza je priredila pretekle nedelje te-le shode: V nedeljo, dne 1. marca se je vršil zaupni shod J. S. Z. in seja v Rušah, na katerem je poročal g. Vek. Zajc iz Maribora. Dne 8. marca se je vršil občni zbor mariborske skupine J. S. Z. v Zadrugi zvezi v Mariboru, na katerem so govorili g. Franjo Žebot, okrožni predsednik J. S. Z. dr. Josip Hohnjec in g. dr. Leskovar vsi iz Maribora. Dne 8. marca sta se vršila tudi v Ptuj dva shoda J. S. Z. Eden dopoldne ob 11. uri, drugi popoldne ob 3. uri v minoritskem samostanu, na katerih sta poročala g. Franc Ver iz Ptuja in g. Vek. Zajc iz Maribora. V nedeljo, dne 15. marca pa se je vršil nadvse dobro obiskan shod J. S. Z. v Trbovljah. Na shod je prihitelo tukaj nad 120 zborovalcev in med temi tudi nekaj soc. demokratov. Predsednik skupine J. S. Z. g. Ivan Zupan otvori shod in podeli besedo okrožnemu delavskemu tajniku g. V. Zajcu iz Maribora, ki je v svojem enournem govoru slikal, kakšne krivice se godijo v naših premogokopih. Če hočemo, da se nam zboljšajo delavske razmere, je neobhodno potrebno, da nastopimo skupno za svoje pravice in se trdno oklenemo Jugoslovanske Strokovne organizacije. V jasni luči nam je kazal, kako slaboumno nastopajo socialisti za delavce in zato jim je že marsikje izdrknilo, da so za vselej padli s svojo organizacijo v propad. Zato je nam treba le J. S. Z., ker le ona stoji na temelju pravic slov. delavcev. Gosp. Ivan Zupan mlajši je podal poročilo od zadnjega občnega zbora, kako lepo se razvija na Štajerskem J. S. Z. Sklenilo se je na tem shodu na predlog g. Ivana Zupana, da se priredi letos v sredi leta enkrat velik izlet trboveljske skupine J. S. Z. na Brezje, na kar se je vzelo v naznanje. Veliko novega ognja je na tem shodu prišlo med vse zborovalce, na kar je res sledilo veliko odobravanje. Predsednik g. Ivan Zupan se zahvali vsem zborovalcem in obema govornikom in pozivlja še enkrat navzoče, naj se oklenejo naše organizacije, na kar zaključijo lepo uspelo zborovanje.

Glasičnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Občni zbor našega Podpornega društva bo v ponedeljek, dne 30. marca t. l. v Ljudskem Domu po dokončanem delu v tvornici. Govorita na njem poslanca dr. Krek in Gostinčar.

Za delavstvo v pripravljalnici. Na sestanku odseka pripravljalnica (Vorrückung), dne 18. marca t. l. se je sklenilo, da se vložijo na glavno ravnateljsvo spomenica o delavskih željah tega oddelka. Spomenica se je že zvečer dne 18. t. m. odposlala glavnemu ravnateljsvu in se je predsedstvo hrvaško-slovenskega državnozbornskega kluba naprosilo, da jo podpira.

Vpokojene so delavke: Skubic Terezija, Strekelj Neža, Srakar Mar., Bahar Katarina, Golob Ivanka, Bajda Roza, Rožnik Franciška, Mlinar Marija, Šme Minka, Bitenc Marija, Gregorac

Ivanka, Zor Fani, Kozamernik Ivanka, Savenz Ivanka, Oblak Ivanka, Avbelj Marija, Rus Ana, Jenček Karol., Lampel Marija.

Zahvala. Povodom bolezni in pre-rane smrti naše nepozabne ljubljene soproge, hčerke in sestre **Franciške Novak**, roj. Ložar se najsrčneje zahvaljujemo vsem, ki so preblagi pokojnici v času njene težke bolezni lajšali zadnje ure. Osobito g. kaplanu J. Podbevšku, g. Černiču, rodbini Burkeljevi, dalje Kršč. soc. zvezi, Katol. društvu za delavke in št. peterskemu prosvetnemu društvu, čč. gg. pevcem za ginjaivo petje, vsem darovalcem krasnega cvetja, slednjič vsem sodelavkam in udeležencem za častno spremstvo na zadnji poti. Bog plačaj vsem skupaj! Hvala vsem, ki se blage pokojnice spominjajo v molitvi. Žalujoči soprog in mati.

Sveta vojska.

Darovi protialkoholni zvezi »Sveta vojska«: Neimenovana 18 h. Neimenovana 5 K 7 h. Dar »Bogoljuba« 5 K. Katarina Kirn 2 K 40 h. Franc Borc 2 K. Ortl Tončka 100 K. Roza Slana 2 K. Ubožni sklad mesta Ljubljana (za »Skrbstvo«) 30 K. — Skupni znesek 146 K 65 h.

Beli vrani. Gotovo se malokdaj sliši, da bi bil kak voznik abstinent. In vendar. »Sveti vojski« sta se priglasila kot popolna abstinenta gg. I. A. in F. M. izvoščka v Ljubljani. Tovariši-vozniki posnemajte jih!

Izmed protestantskih duhovnikov v Švici je več kot ena tretjina popolnih abstinentov: okroglo 450. Posebno med naraščajem se opaža živahno gibanje. Zdravnikov - abstinentov šteje Švica 137.

Treznost angleške armade, ki jo krepko podpirata feldmaršala lord Methuen in lord Roberts, narašča vsak dan. Po statistiki generalnega zdravnika Evatt šteje angleška armada danes 64.000 popolnih abstinentov. Zdravstveno stanje armade ugodno. Lord Methuen potrjuje, da ima najboljše vojake pri polkih, ki izkazujejo največ abstinentov.

Norveška državna vlada za treznost. Norveška država že več let krepko podpira protialkoholni boj. V ta namen je dala od leta 1900.—1910. 12.000

kron, od leta 1910.—1912. 16.000 kron, leta 1912. in 1913. pa 20.000 K. Poleg teh podpor je podpirala gmotno tudi prireditvev protialkoholnega kongresa in zidavo zdravilišča za alkoholike. In pri nas?...

Rdeči znanstvenik o izjalovljeni tiskarski stavki.

Znanstveno glasilo avstrijske socialne demokracije »Der Kampf« (VII. 6. str. 242—244) objavlja Oto Bauerjev članek »Strokovna društva in socializem«. V tem članku izvaja o izjalovljeni stavki tiskarjev:

»Veliki boj tiskarjev nas je naučil, da delavstvo tudi v najugodnejših razmerah ne more vsega, kar zahteva, doseči in da je tudi delo strokovne organizacije omejeno.

Vojni pogoji so v tiskarski obrti za delavstvo ugodnejši kakor v večini drugih industrij. Tiskarji so visoko izučeni delavci, ki jih le s težavo nadomeste. Njih organizacija je izborna, v kateri jih je 97 odstotkov organiziranih. Razpolagajo z veliko večjim vojnim zakladom, s kakršnim razpolaga bodisi katera koli druga organizacija. Nasprotnik ne razpolaga z ogromnimi obrati, marveč nadvladujejo manjša in srednja podjetja. Organizacija podjetnikov kaže vrzeli, kar dokazuje, da je ne mal del podjetnikov pred in med bojem dovolil, kar so zahtevali pomočniki. Stavkolomi drugih narodnosti se ne morejo rabiti. Javno mnenje se proti tiskarjem težje nahajuska, kakor proti drugim delavcem; saj so se celo veliki dunajski dnevniki ogibali odkrito proti njim nastopiti. Tudi gospodarska kriza tu ni toliko vplivala, ker če zadenejo tiskarstvo tudi siabi časi, časopisja le ne vstavijo. Izgube, ki so zadele tiskarne zadnja leta, so jim celo otežkočile toliko časa obrate zapreti.

A kljub navedenim ugodnim pogojem za vojsko so morali tiskarji svojo vojsko končati s pogodbo, ki pač zadovoljuje v marsičem delavskim zahtevam, a to se je moralo podjetnikom drago odkupiti. Pred vsem so morali tiskarji opustiti svojo delavsko posredovalnico in pritrditi, da se ustanovi za podjetnike in delavce obvezna enakovredna delavska posredovalnica. Monopol za posredovanje dela po organizaciji pomočnikov je dozdej tvoril sred-

stvo, da so se potisnile plače čez pogodeno najnižjo plačo. To silo so zdaj delavcem izvili in ta uspeh podjetnikov visoko odtehta ono, kar so dovolili delavcem.

Velik del pomočnikov sodi, da je nezadovoljiv konec boja povzročila napačna taktika zaupnikov. To naziranje je površno. Ne vemo, če so se napake napravile. Ne more se lahko dognati, če bi se bilo pri srečnejši taktiki to ali ono določilo pogodbe ugodnejše glasilo. V glavnem pa zrcali le nova tiskarska pogodbena brez dvoma dejansko sliko moči.

Razmerje sile med podjetniki in delavstvom se je izpremenilo, ker se je prešlo v tiskarstvu od ročnega v stavljenje s stroji. V drugih industrijah je povzročil stroj, da so nadomestili učene delavce z neučenimi delavci ali pa z ženskami. Če bi organizacija črkostavcev ne bila tako močna, bi se i tu zgodilo. Kapital bi bil premestil deklice in žene od pisalnih k stavnim strojem. Izučene črkostavce bi bila zadela ista usoda, ki je zadela izučene ročne delavce drugih industrij. Stroj bi bil veliko hitrejšo delo z rokami premagal, kakor ga je. V vseh pogodbah in tudi v zadnji, je določeno, da smejo pri stavnih strojih delati le izučeni ročni stavci. V Avstriji prepoveduje tudi postava, da se smejo ženske zaposljevati pri stavljenju. A v vojnih časih se prelomijo tudi pogojene in zakonite ovire. Med bojem so zaposljevali časnikarje, dijakke, gimnazijce, vajence, pomožne delavce in tudi ženske pri stavnih strojih. Stroj je podjetnikom omogočil, da so le z malimi silami preskrbeli, da so izdelali najnujnejše delo, predvsem časopise. Kjer to ni zadoščalo, so naročili stavek v inozemstvu. Tako je velik del časopisja izhajal in principalom omogočil, da so toliko časa vztrajali, da so bili pomočniki pripravljeni odnehavati.

Kakor je tehnični razvoj silo tiskarjev zmajal, so v Nemčiji veliko prej opazili kakor v Avstriji. Tiskarska organizacija v Avstriji je bila že precej časa prisiljena, da je zasledovala zelo previdno taktiko. Dela se po tiskarnah v Nemčiji dlje, kot v Avstriji. Določila o določenem delu pri stavnih strojih in plače kakor tudi določbe glede posredovanja dela so bila in so še v Nemčiji veliko bolj neugodna kot v Avstriji. Avstrija in Nemčija pa tvorita glede na ti-

skarstvo osobito glede na nemške pokrajine in glede na nemški tekst enotno gospodarsko torišče. Avstrijski nemški založnik, avstrijski nemški trgovec založita in pustita tiskati svoje knjige in svoje beležke ravno tako lahko v Nemčiji kakor v Avstriji. Stavek stane le enkrat ravno toliko za 1000 ali pa za 10.000 izvodov. Nalogi so pa v Nemčiji povprečno veliko višji kakor v Avstriji, naj že gre za knjige ali za časopise, kataloge ali ostale tiskovine. Konkurence avstrijske tiskarne z nemškimi ne vodijo lahko. V takih okolištinah se boljši delovni pogoji kakor obstajajo v Nemčiji, v Avstriji ne morejo držati. Zato se je glede na posredovalnico in glede na pribitek pri stavnih strojih moralo odnehati.

× × ×

Tako piše zdaj po izgubljeni bitki znanstveno glasilo tiste avstrijske socialne demokracije, ki je tiskarje zaglala vedoma v vojsko brez upa na zmago. Zakaj niso brez vojske sklenili miru, ko bi bili več dosegli, kakor so po trimesečni vojski. Rdeči general, ki tako slabo vodi vojsko, zasluži, da pride pred vojno sodišče tiskarjev, da ga iz njih organizacije vun požene.

Okno v svet.

Državni zbor odgođen. Ker se Čehi in Nemci radi razmer v češkem dežel-nem zboru niso pobotali, so Čehi napo-vedali, da bodo preprečili delo v zbor-nici z obstrukcijo. Vlada je nato skle-nila, da državni zbor odgodi in si po-maga s § 14. Poslanci izgube imuniteto in diete, obdrže pa oboje poslanci so-cialnega odseka, ki se posvetuje o soci-alnem zavarovanju.

Povišanje kranjskih deželnih dav-kov je cesar že potrdil. Slovenski in nemški liberalci v lepi šponoviji z libe-ralci so kričali, da cesar tega ne bo sto-ril, a so se pošteno opekli.

† **Umrl** je deželni poslanec kranj-ski Franc Košak, dne 16. t. m., star 58 let. Bil je deželni poslanec od 21. nov. 1895 nepretrgoma. Rajnik je bil zvest pristaš naše stranke.

Za Kranjskega deželnega poslanca je bil izvoljen v nekdanjem dr. Zitni-kovem volilnem okraju drž. poslanec Jožef Gostinčar.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Miha Moškerc.** — Tisk Katoliške Tiskarne.

Vabilo na

REDNI OBČNI ZBOR

Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva reg. zadr. z o. zav.

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 29. marca 1914 ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih, Kongresni trg šte. 2

po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva. — 2. Odobritev letnih računov. — 3. Volitev odbora. — 4. Slučajnosti.

Posebnih vabil se ne bo izdajalo!

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Aktiva.

BILANCA.

Pasiva.

	K	h		K	h
Vrednost blaga	66.451	—	Deleži članov	27.605	70
Terjatve na blagu	31.211	22	Posojilo Deželne banke na hiši Zaloška cesta 15 . .	18.619	01
Vrednost dveh hiš	57.126	60	Posojilo Mestne hranilnice na hiši Glince št. 214 . .	11.210	63
Vrednost inventarja	1.243	35	Dolg na blagu nezadružnikom	26.230	13
Delež pri Gospodarski zvezi	340	—	Dolg na blagu zadružnikom	20.604	82
Delež pri Sodovičarski zadrugi	20	—	Rezervni zaklad	40.537	25
Delež pri Zadružni zvezi	10	—	Čisti dobiček	12.052	85
Delež pri Ljudski posojilnici	4	—			
Obresti tek. računa pri Ljudski posojilnici	282	02			
Gotovina koncem računskega leta	172	20			
Vsota	156.860	39	Vsota	156.860	39

Ljubljana, dne 31. decembra 1913.

Alojzij Kocmur, načelnik. Fran Pezdir, podnačelnik. Mihaela Alijančič, blagajničarka. Ana Srakar, tajnica. Marija Gregorač, Blaž Slapar, Fran Felicijan, Elizabeta Cerkovnik, Fran Kroflič, odborniki. — Martin Knez, Karl Kocjan, Avgust Ničman, nadzorstvo.

Stara mati, mati in hči

so v tem edini, da je k dobri kavi potrebno dodati pravi: **FRANCK**. Pravi: **Franck**: je po pravici ljubljenev vseh varčnih gospodinj.

Znamenje: kavin mlinček: varuje pred ponaredbami.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo 'Našo Moč'.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovrtnikov, zavrtno, volno, bombaža, sukna itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!
iz Hawre v
New-York

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linijo iz Hawre v New-York in listke za povratek iz Amerike v staro domovino, po najnižji ceni

In brezplačna pojasnila daje samo **ED. ŠMARD**
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v hiši „Kmetke posojilnice“.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 30 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti oginjvanju otrok in proti potjenju nog, steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oči in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škala 60 v.
Tinktura za želodec, o. vajalno in želodec krepilno sredstvo, steklenica 30 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železno vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 60 v.

Putniki v Ameriko
Hajati želijo dobro, po ceni in
najboljše potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetleka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Razpisane Pjajanele daje se brezplačno.

Največja in najstarejša tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov **Avguſt Dreſe, Ljubljana**

Mnogokrat odlikovana.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjiſča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaſki, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniſčem, samostanom in ſolam dovoljujem znaten popust. Ilustrirani ceniki ſo na razpolago.

KUC

Zdravniſko priporočeno kriticoreče vino, daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poſtnem povzetju K 4-80.

Edina zaloga **BR. NOVAKOVIĆ**
veletrgovina vina, vermuta, marsale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 60% prihranka in okusen zajtrk, južina! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakaa, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto mleka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkoczyjev sladni čaj ima ime Sladin in Moč! Je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/2 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po poſti poſlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkoczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse št. 109, Josefſtädterſtrasse št. 26, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackſtrasse št. 4. Priporočljiv zlasti za one, ki ſe čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 6 tukaj navedenih tvrdk Trnkoczyjevih, iſtotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

A. & E. SKABERNE, Mestni trg ſtev. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno suknjo za moſke obleke, volneno blago, kakor ſevijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, ceſirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in ſifoni v vseh kakovostih in ſirinah; potrebſtine za krojače in ſivilje. Flanelaste in ſivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in ſvilenih robcih in ſalih. Namizni prtji, ſervijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moſke, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz ſifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, ſifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batisti, platneni in ſifonasti žepni robci. — Zaloga goſjega perja in puha. **Vedno ſveže blago!**

Varstvena znamka.

Peter Kozina & Ko.

Tovarna čevljev v Trzinu, Gorenjsko.

Najmodernejše podjetje monarhije. Otvoril sem lastno prodajalno

Na drobno v Ljubljani Na debelo Breg ſtev. 20 (Cojzova hiſa).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Preſernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane

dežnike in solnčnike

priporoča

po najnižjih cenah

L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Svoji k svojim!

A. LUKIĆ

Ljubljana, Pred ſkofijo št. 19.

Konfekcijska trgovina

za dame, gospode, dečke in deklice se najtopleje priporoča.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in ſivalnih strojev

— za rodbino in obrt. —

Najboliſa, naisigurneiſa prilika za ſtedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruſa z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Mikloſićevega cesta št. 6

prilicje, v lastni hiſi, nasproti hotela „Union“ za frančiſkansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadruſniki, temveč tudi

cela deſela Kranjska

in jih obreſtuje po

4³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obreſti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po poſti ſo poſtnohranilnične poloſnice brezplačno na razpolago.

Načelſtvo.